

Mina-Maria Rusu (coordonator)
Geanina Cotoi
Irina Hăilă
Mihaela Timingeriu

**Exerciții practice de
Limba și literatura română**
CAIET DE LUCRU
Clasa a VIII-a

Cuprins

EVALUARE INITIALĂ / 3

ELEMENTE DE INTERCULTURALITATE / 6

Modele comportamentale în textele literaturii universale / 6

Relații culturale constructive. Noi și ceilalți. Valori culturale românești în lume / 16

COMUNICARE ORALĂ / 28

Elemente specifice argumentării (teză, ipoteză, justificare, probă/exemplu). Argumentare și persuasiune.

Structura textului argumentativ. Apelul la argumente raționale (fapte, exemple, dovezi), apelul la patos (emoția), apelul la etos (valori morale). Forța enunțurilor în argumentare (fapte, opinii, mărturii, concepții personale, idei preconcepute) / 28

Strategii de concepere și de comprehensiune a textului oral: compararea ideilor, a punctelor de vedere, a intențiilor de comunicare, a emoțiilor, a atitudinilor și a scopurilor comunicative. Strategii de ascultare activă: înțelegerea în context a punctului de vedere exprimat de interlocutor și evaluarea celor spuse de interlocutor, prin raportare la ceea ce știe elevul sau în relație cu propriile opinii / 37

Comportamente nonverbale și paraverbale cu efect persuasiv. Atitudini comunicative: flexibilitate, assertivitate, disponibilitate la negociere. Inteligență emoțională: folosirea inteligenței emoționale în negocierea unor puncte de vedere / 41

LECTURĂ / 47

Textul epic. Textul liric. Textul dramatic / 47

Texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ) / 55

Strategii de comprehensiune: compararea a două sau mai multe texte sub aspectul conținutului și al structurii. Strategii de interpretare: interpretarea limbajului figurat (aliterația, hiperbola, antiteza), interpretări multiple; argumentarea punctelor de vedere pe marginea textelor citite / 70

Aliterația. Hiperbola. Antiteza. Aplicații / 82

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII – GRAMATICĂ / 87

Construcții sintactice: construcții active/construcții pasive cu verbul *a fi*; construcții impersonale; construcții cu pronume reflexive; construcții incidente; construcții concesive și condiționale / 87

Enunțuri eliptice. Norme de punctuație / 106

Apoziția. Norme de punctuație / 107

Fraza. Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative.

Norme de punctuație / 111

Realizări propoziționale ale unor funcții sintactice: atributiva, completiva directă, completiva indirectă și prepozițională, circumstanțiala de loc, de timp, de mod, cauzala, finala / 116

ORTOPIE ȘI ORTOGRAFIE / 178

Scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii române / 178

VOCABULAR / 181

Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului (conversiunea) / 181

Mijloace externe de îmbogățire a vocabularului: împrumuturi lexicale / 186

VARIATIE STILISTICĂ / 192

Variații de regisztru. Jargonul, argoul. Limbaj colocvial, limbaj cultivat (familiarizare).

Construcția frazei în limba vorbită și în limba scrisă. Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor / 192

REDACTARE / 198

Etapele scrierii, cu accent pe: a) prezentarea textului în fața unui public; b) evaluarea feedbackului primit; c) integrarea sugestiilor într-o nouă formă a textului sau în textele viitoare. Tipare textuale de structurare a ideilor: comparație, analogie, pro – contra; ordinea argumentelor în textul argumentativ.

Prezentarea textului: grafica textului ca modalitate de a capta atenția publicului.

Modalități de exprimare a preferințelor și a opiniiilor. Alte aspecte: redactare de mână – redactare computerizată. Etica redactării: originalitate / 198

EVALUARE FINALĂ / 205

EVALUARE INITIALĂ.

Barem de corectare și de notare / 209

EVALUARE FINALĂ.

Barem de corectare și de notare / 211

Elemente de interculturalitate

Modele comportamentale în texte literaturii universale

Să ne reamintim!

I. Alege răspunsul care te caracterizează:

1. Într-o situație dificilă:

- a) îți păstrezi calmul și încerci să găsești o soluție rațională;
- b) apelez la imaginație pentru a ieși din impas;
- c) faci orice pentru a salva aparențele, astfel încât să nu transmiți panică celor din jur.

2. Îți place:

- a) să rezolvi enigme;
- b) să citești cărți de magie și despre vrăji;
- c) să fii foarte ordonat(ă)/atent(ă) la felul în care te îmbraci.

3. Dacă vrei să întrerupi monotonia unei zile obișnuite:

- a) te plimbi pe stradă, căutând posibile indicii ale unor enigme;
- b) cauți jocuri noi pe internet;
- c) inventezi povești pentru cei din jur.

4. Te interesează în mare măsură:

- a) lectura;
- b) jocurile;
- c) activitățile obișnuite.

5. Te caracterizează:

- a) calmul și ingeniozitatea;
- b) spontaneitatea și creativitatea;
- c) disciplina și rigurozitatea.

6. Te simți bine:

- a) când ești într-un cerc restrâns de prieteni;
- b) când te află în compania unor oameni cu preocupări neobișnuite;
- c) dacă ai grija de cei mai mici decât tine.

Dacă ai ales preponderent răspunsurile a): modelul tău comportamental este Sherlock Holmes, personajul creat de Sir Arthur Conan Doyle. Ești interesat(ă) de tot ce se întâmplă în jur, perspicace, calm(ă) și stăpân(ă) întotdeauna pe orice situație, indiferent cât de dificilă ar părea. Îți place să dezlegi enigme, să găsești soluția unor mistere.

Dacă ai ales preponderent răspunsurile b): modelul tău comportamental este Harry Potter, personajul creat de J.K. Rowlings. Ești interesat(ă) de aspectele neobișnuite, ai curaj să explorezi totul, ești curajos/curajoasă. Îți plac aventurile, găsești soluții neobișnuite la diferite probleme.

Dacă ai ales preponderent răspunsurile c): modelul tău comportamental este Mary Poppins, personajul creat de P.L. Travers. Te caracterizează rigoarea, spiritul practic, ordinea, dar îți place, din când în când, să renunți la reguli și să visezi cu ochii deschiși. Ești inflexibil(ă) doar în aparență, pentru că, în adâncul sufletului, ești un copil mare.

II. Prezintă, în 80-100 de cuvinte, personajul din literatura universală pe care îl consideri modelul tău în viață.

Să rezolvăm exerciții, pentru a înțelege mai mult!

Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

După cină, Atticus se instală cu ziarul în fotoliu, ca de obicei, și mă strigă:

— Scout, ești gata? Citim?

Dumnezeu îmi dădea mai mult decât puteam să îndur; m-am refugiat pe veranda din față. Atticus se luă după mine.

— S-a întâmplat ceva, Scout?

I-am răspuns că nu mă simțeam bine și că dacă el n-are nimic împotrivă, nu m-aș mai duce la școală. Atticus se așeză în balansoar, picior peste picior. Degetele îi alunecă spre buzunarul ceasului – numai aşa putea să gândească, zicea el. Aștepta într-o tacere binevoitoare; am căutat să câștig teren:

— Tu n-ai mers niciodată la școală și totuși te descurci foarte bine, de ce n-aș rămâne și eu acasă? Poți să mă-nveți, la fel cum bunicu' te-a învățat pe tine și pe unchiu' Jack.

— Nu, nu pot, răspunse Atticus. Eu trebuie să lucrez ca să-mi câștig existența. Și-apoi, m-ar închide dacă te-aș ține acasă... Deseară iezi o sare amară și mâine te duci la școală.

— Mă simt bine, zău...

— Îmi închipuiam eu. Atunci, ia spune-mi, care-i pricina?

Puțin câte puțin, i-am istorisit toate necazurile zilei:

— ...și ea mi-a spus că m-ai învățat greșit, și că n-o să mai putem citi împreună niciodată, niciodată. Te rog, nu mă mai trimit, te rog, sir.

Atticus se ridică și făcu câțiva pași până la capătul verandei. Când isprăvi cu examinatul viței sălbaticice, se apropie iar de mine.

— În primul rând, îmi spuse, dacă ai putea să-nveți un mic şiretic, Scout, te-ai împăca mult mai bine cu fel de fel de oameni. Nu poți înțelege pe altul dacă nu privești lucrurile din punctul lui de vedere.

— Cum adică?

— ...adică, dacă nu-ți pui papucii celuilalt și nu umblă puțin cu ei.

Și Atticus îmi spuse că învățasem multe lucruri pe ziua de azi, dar că și domnișoara Caroline învățase câte ceva. Bunăoară, că un Cunningham nu primește nimic, dar dacă Walter și cu mine ne-am fi pus papucii ei, am fi văzut că în fond greșise din bună intenție. De ce i-am pretinde să învețe într-o zi toate manierele Maycombului? N-o putem ține de rău pentru că nu știu să se descurce.

— Ba da, m-am încăpățanat eu. Am crezut că fac bine dacă citeșc, iar ea m-a luat la rost. Ascultă, Atticus, eu nu mă mai duc la școală! Și în clipa aceea mă fulgeră o idee: Burris Ewell! Îl știi pe Burris Ewell? Nu vine la școală decât în prima zi. Doamna care ne înscrive zice că și-a făcut îndeajuns datoria față de lege dacă l-a înscris în catalog.

— Dar tu, Scout, nu poți face una ca asta, ripostă Atticus. Câteodată, în cazuri exceptionale, e mai bine să forțezi puțin legea. În cazul tău, însă, legea trebuie să rămână lege. Așa că, la școală cu tine.

— Nu văd de ce eu nu, și Burris da...

— Atunci, ascultă-mă.

Și Atticus începu să-mi spună că de trei generații Ewellii erau rușinea Maycombului. Nici nu-și amintește ca vreunul din ei să fi muncit cinstiț măcar o zi. După Crăciun, când vom scoate pomul, o să mă ia cu el și o să-mi arate unde stăteau și ce viață duceau. Oameni care trăiau ca animalele...

— Ar putea să meargă la școală oricând poftesc, la cel mai mic semn că vor să învete, urmă el. Mijloace de a-i aduce la școală cu sila există, dar e stupid să-i săilești pe cei de felul lor să se integreze într-o ambianță nouă...

— Dacă nu m-aș aduce mâine la școală, m-ai sili?

— Să lăsăm asta, mi-o tăie sec Atticus. Dumneata, domnișoară Scout Finch, ești un om ca toți oamenii. Prin urmare, trebuie să te supui legii.

Îmi mai spuse că Ewellii erau membrii unei societăți închise, formată numai din Ewelli. În anumite împrejurări, oamenii ca toți oamenii aveau înțelepciunea să le acorde unele privilegii, trecându-le pur și simplu cu vederea anumite îndeletniciri. Uite, bunăoară, nimeni nu-i forțează să meargă la școală. Sau altceva: domnului Bob Ewell, tatăl lui Burris, i se îngăduie să vâneze și să pună capcane în afara sezonului de vânătoare.

— Dar e o faptă rea, Atticus, am comentat eu, căci în comitatul Maycomb a vâna în afara sezonului era o sfidare a legii, o culpă capitală în ochii mulțimii.

— E împotriva legii, ai dreptate, întări tatăl meu, și cu siguranță că este o faptă rea, dar când un om își cheltuiește ajutorul de șomaj pe whisky nedistilat, copiii lui plâng de foame. Nu cunosc niciun proprietar din împrejurimi care să întoarcă spatele acestor copii când vin să le ofere vânătul prins.

— Domnul Ewell n-ar trebui să facă una ca asta...

— Sigur că n-ar trebui, dar n-o să-și schimbe niciodată felul de-a fi. Și atunci, e drept să cadă păcatul asupra copiilor lui?

— Nu, sir, murmurai eu; mai făcui totuși o ultimă încercare: Dar dacă am să mă duc mai departe la școală, n-am să mai pot citi niciodată...

— Și ăsta-i mareale tău necaz, nu-i aşa?

— Da, sir.

Când Atticus mă privi, văzui pe fața lui expresia aceea care mă făcea totdeauna să mă aștept la ceva.

— Știi tu ce-i acela un compromis? mă întrebă.

— Să forțezi legea?

— Nu. Compromisul este o înțelegere la care se ajunge prin concesii făcute de ambele părți. Uite cum vom proceda: dacă tu recunoști că e necesar să mergi la școală, vom continua să citim în fiecare seară ca și până acum. S-a făcut?

— Da, sir!

(Harper Lee, Să ucizi o pasare cântătoare)

Inițiere

1. În textul dat, se prezintă o discuție între tată (Atticus) și fiică (Scout Finch). Fetița este necăjită pentru că, în ziua respectivă, învățătoarea i-a făcut observație, la școală, referitoare la felul în care citește, iar Scout a crezut că nu mai are voie să citească niciodată împreună cu tatăl ei. Alcătuiește enunțuri în care să numești următoarele aspecte referitoare la textul citat:

a) despre ce discută cei doi;

b) ce îi cere Scout tatălui ei;

c) numele copilului care nu vine la școală decât în prima zi, menționat de Scout;

d) ce îi propune tatăl lui Scout.

2. Prezintă două argumente pe care le folosește tatăl pentru a o convinge pe fetiță că trebuie să meargă la școală.

Respect pentru oameni și cărti

3. Formulează patru idei principale care se pot desprinde din textul dat.

4. Alcătuieste, în 30-40 de cuvinte, rezumatul textului dat.

Consolidare

5. Transcrie trei structuri care se referă la atitudinea unor personaje față de școală.

6. Subliniază două secvențe din text în care sunt prezentate gesturile lui Atticus.

7. De ce crezi că Atticus aduce în discuție exemplul negativ al familiei Ewell?

8. La ce soluție ajung tatăl și fiica, la finalul conversației?

9. Alege trăsăturile pe care le consideri definitorii pentru caracterul lui Atticus, ilustrându-le cu secvențe din text.
a) tolerantă; b) dezinteres pentru cei din jur; c) calm; d) responsabilitate; e) nervozitate; f) implicare.

PE 10. Imaginează-ți că ești în locul lui Scout/Atticus. Redactează un text de 50-80 de cuvinte, prezentând modul în care ai proceda.

Aprofundare/Excelență

PE 11. Alcătuiește un text de 100-120 de cuvinte, în care să argumentezi dacă părinții pot fi modele comportamentale pentru copii, valorificând textul dat și experiența ta culturală/de lectură. În realizarea compunerii, vei avea în vedere:

- formularea unei opinii în legătură cu tema propusă;
 - enunțarea a două argumente adecvate opiniei, ilustrându-le cu exemple;
 - formularea unei concluzii pertinente;
 - utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare, așezarea în pagină, ligibilitatea.

12. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

Trecuse mai bine de un sfert de veac, de când era la Brookfield, prin urmare o vreme tocmai de ajuns pentru a-și face reputația de om cumsecade și muncitor, dar în același timp era prea de mult la această școală, pentru că cineva să-și mai poată închipui despre el că va deveni ceva mai mult decât ceea ce era acum. În realitate, începuse să se împace cu viața calmă de pedagog care este de fapt prăpastia cea mai întunecoasă și cea mai tragică a carierei de profesor; făcând ani de-a rândul și fără întrerupere aceleași lecții, profesiunea de profesor deveni pentru el un fel de obicei, în care se împleteau celelalte îndeletniciri ale vietii sale, cu un calm pe de-a-nregul

înșelător. Muncea din greu și era conștiincios – era un fel de mecanism care făcea servicii, funcționa mulțumitor, inspira încredere, cu un cuvânt, un fel de mecanism care-ți da de toate, în afară de inspirație.

Pe urmă, în viața lui apără această minunată femeie, la prezența căreia nu se așteptase nimeni și cu atât mai puțin Chips însuși. Reuși să facă din el un om nou din toate punctele de vedere, deși în realitate această nouitate nu reprezenta altceva decât trezirea la viață a unor calități ale lui care erau vechi, dar stăteau întemnițate și ne-bănuite în adâncul sufletului său. Ochii lui Chips începură să strălucească din nou, inteligența lui, care era destul de corespunzătoare, chiar dacă nu era deosebită, începu să se hazardeze în sfere mult mai înalte. Principala lui calitate, pe care o posedase întotdeauna, anume simțul acut al umorului, începu să se manifeste cu o bogăție neașteptată, căreia vârsta lui îi atribuia acum un fel de maturitate. Se simți cuprins de o vigoare nouă și neașteptată; simțul său pentru disciplină se îmbunătăți în aşa măsură, încât dintr-un anumit punct de vedere putu să devină mai puțin sever, mai puțin rigid și deci mai iubit de elevii săi.

La început, când venise la Brookfield, scopul urmărit de el fusese să fie iubit, respectat și ascultat – dar mai presus de orice, ascultat. Supunerea elevilor și-o asigurase chiar de la început și onoarea îi fusese acordată, dar dragostea elevilor îi veni abia acum, dragostea spontană și caracteristică a elevilor, față de un om bun, fără a fi moale, față de unul care-i înțelegea îndeajuns, dar nu din cauza afară, și a căruia fericire personală era strâns legată de fericirea lor proprie. [...]

Kathie contribu și ea la largirea orizonturilor și a părerilor lui Chips, determinându-l să vadă ceva mai departe decât acoperișurile și turnurile din Brookfield, astfel că începu să se gândească la patria sa, ca la o țară mare și importantă pentru care Brookfield nu era altceva decât un simplu tributar.

Inteligenta ei era mult mai vioaie și mai spontană decât a lui, așa că nu se simțea în stare să-i combată ideile, nici chiar atunci când nu era de acord cu părerile pe care le susținea; astfel, el continuă să rămână conservator din convingere, în domeniul politic, deși ideile profesate de ea erau radical socialiste. Dar chiar în cazurile când nu era de acord cu vederile ei, totuși le absorbea, astfel că idealismul juvenil al Katherinei acționa asupra maturității lui, rezultând un amestec plin de blândete și înțelepciune.

Uneori reușea să-l convingă în întregime. Astfel de pildă, Brookfield întreținea o școală într-o suburbie din partea de răsărit a Londrei, pentru care elevii și părinții elevilor contribuiau cu însemnate sume de bani, dar numai rareori cu prezența lor personală. Katherine fu cea care se gândi să invite echipa acestei școli, ca să joace un meci de fotbal cu echipa de „unsprezece“ a celor din Brookfield. Ideea era atât de revoluționară, încât ar fi fost imposibil să supraviețuiască, chiar din primul moment când fusese emisă, dacă s-ar fi întâmplat să nu plece de la ea. Să introduci un grup de copii de mahala pe terenurile sportive, destinate copiilor din clasele sociale superioare însemna să pui în discuție tot felul de probleme pe care ar fi fost preferabil să le lăși așa cum sunt.

Întregul corp profesoral se declară împotriva acestei idei, iar școala, dacă i s-ar fi cerut și ei părerea, probabil ar fi fost și ea împotriva unei astfel de eventualități. Cu toții erau convinși că băieții din Londra trebuie să fie niște netrebnici sau că nu se vor simți în largul lor în societatea celor de la Brookfield; în orice caz se așteptau să se întâmple „incidente“, astfel că toată lumea se va simți nemulțumită și speriată. Cu toate acestea, Katherine stăru în ideea ei.

— Ascultă Chips, spunea ea, crede-mă, colegii tăi n-au dreptate, căci dreptatea este de partea mea. Ochii mei sunt îndreptați spre viitor, ai lor și ai tăi se întorc spre trecut. Anglia nu va continua să rămână pentru totdeauna împărțită între militari și casta nobililor. Afară de asta trebuie să știi că pentru Anglia băieții acestia din clasele de jos sunt tot atât de importanți, ca și băieții care frecventează școala din Brookfield. Va trebui, dragul meu Chips, să-i primiți aici. Nu se poate să te simți cu conștiință împăcată, numai pentru că le semnezi un cec de câteva guinei, ca apoi să-i tii la distanță. Dar în afară de asta sunt și ei tot atât de mândri de Brookfield ca și tine. Peste câțiva ani s-ar putea foarte bine ca băieții din categoria acestora să devină și ei elevi ai acestei școli... în orice caz în număr foarte redus. Și de ce să nu devină? De ce, niciodată? Dragă Chips, nu uita că acum trăim în anul o mie opt sute nouăzeci și șapte, nu în șaizeci și șapte, pe vremea când tu erai la Cambridge. Pe vremea aceea aveai

ideile tale bine întemeiate și multe dintre ele erau foarte sănătoase. Dar astăzi câteva dintre ideile acestea – nu prea multe la număr, dragă Chips – au nevoie să fie revizuite...

Rămase foarte mirată, când constată că Chips cedează stăruințelor ei și devine cu totul pe neașteptate apăratorul propunerii făcute de ea; schimbarea lui de atitudine fu atât de completă, încât profesorii – luati pe nepregătite – consimță să facă această primejdioasă experiență. Elevii școlii Poplar sosiră într-o sămbătă după-amiază, jucără o partidă de fotbal cu a doua echipă din Brookfield, fură bătuți în mod onorabil cu șapte contra cinci și ceva mai târziu luară un ceai consistent, împreună cu echipa învingătoare în sala cea mare de mese. După ce se ridică de la masă, fură prezentați directorului care-i conduse să viziteze localul școlii și, pe inserate, Chips îi însotî la gară.

Întâlnirea se desfășurase în cele mai bune condiții, fără niciun fel de incident și era cert că vizitatorii duceau cu ei o amintire tot atât de plăcută, ca și cea pe care o lăsaseră în urma lor.

(James Hilton, *Adio, domnule Chips!*)

a) Alcătuiește enunțuri în care să numești următoarele aspecte referitoare la textul citat:

- cât timp petrece domnul Chips la Brookfield înainte să o cunoască pe Katherine;
-
-

- de ce se împotrivește corpul profesoral de la Brookfield organizării unui meci cu echipa școlii Poplar;
-
-

- cine îl convinge pe Chips să accepte ideea confruntării sportive;
-
-

- cum decurge întâlnirea celor două categorii de elevi.
-
-

b) Prezintă, în 50-60 de cuvinte, rolul pe care îl are Katherine în viața lui Chips, aşa cum rezultă din textul dat.

c) Precizează în ce privință a avut dreptate Katherine, când a avut ideea organizării meciului de fotbal dintre cele două școli.

PE d) Imaginează-ți că ești unul dintre elevii domnului Chips. Alcătuiește o scrisoare în care să-i dezvăluie ce simți în legătură cu atitudinea lui în raport cu elevii.

PE e) Alcătuiește un text de 100-120 de cuvinte, în care să argumentezi dacă profesorii au sau nu un rol important în modelarea comportamentală a elevilor, valorificând textul dat și experiența ta de viață/literară. În realizarea compunerii, vei avea în vedere:

- formularea unei opinii în legătură cu tema propusă;
- enunțarea a două argumente adecvate opiniei, ilustrându-le cu exemple;
- formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare, așezarea în pagină, lizibilitatea.

13. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

Trecuseră aproape patru ani de când familia Dursley se trezise într-o bună dimineață cu nepotul lor lăsat în fața ușii de la intrare. În tot acest timp, aleea Privet nu se schimbase mai deloc. Soarele răsărea peste aceleași grădini îngrijite și se reflecta strălucitor în alama cifrei patru, care trona pe ușa familiei Dursley. De acolo, se revărsa încet în salon. Încăperea arăta aproape la fel ca în seara în care domnul Dursley urmărise la televizor știrile despre fatidica apariție a bufnițelor. Numai fotografiile de pe șemineu arătau cu adevărat trecerea timpului. Cu zece ani în urmă, se găseau acolo o mulțime de fotografii înfățișând ceva ce aducea mai degrabă cu o minge uriașă de plajă, roz și împoțonată cu căciulițe de toate culorile. Dar Dudley Dursley nu mai era de mult un bebeluș – acum fotografiile înfățișau un băiat blond și corpulent, călare pe prima lui bicicletă, dându-se în carusel, jucând cu tatăl lui un joc pe calculator, îmbrățișat și sărutat de mama lui. În cameră nu exista niciun semn cum că în casă ar mai fi locuit și alt băiat.

Și totuși, Harry Potter era încă acolo. Dormea deocamdată, dar nu pentru mult timp. Mătușa Petunia se trezise. Iar vocea ei stridentă produse primul zgromot din acea dimineață:

— Scularea! Hai, scoală-te! Scularea, am zis!

Harry se trezi speriat. Mătușa mai bătu o dată cu pumnul în ușă.

— Scularea! urlă ea ca o sirenă de pompieri.

Harry îi auzi pașii îndreptându-se către bucătărie și apoi auzi zgomotul tigăii puse pe aragaz. Se rostogoli pe spate și încercă să-și amintească visul pe care-l avusese. Era un vis frumos. Ceva cu o motocicletă zburătoare. Avea senzația ciudată că mai avusese visul săla.

Mătușa reveni la ușă:

— Te-ai trezit? insistă ea.

— Aproape, răsunse Harry.

— Atunci mișcă-te-odată! Du-te și ai grija de șuncă. Nu cumva s-o lași să se ardă. Vreau ca totul să fie perfect de ziua lui Dudley.

Harry își înăbuși un geamăt de exasperare.

— Ai zis ceva?

— A, nu, nimic...

Ziua lui Dudley – cum de uitase? Harry se strecuă încet jos din pat și începu să-și caute ciorapii. Găsi o perche sub pat și, după ce alungă un păianjen dintr-unul, și-i trase în picioare. Harry era obișnuit cu păianjenii, pentru că debara de sub scară colcăia de ei. Iar el acolo dormea. [...]

Poate și pentru că locuia într-o debara întunecoasă, Harry fusese întotdeauna mic și slab pentru vîrsta lui. Părea chiar mai mic și mai slab decât era în realitate, pentru că singurele lui haine erau cele pe care nu le mai purta Dudley, iar Dudley era de patru ori cât Harry. Harry avea o fetișoară ascuțită, genunchi proeminți, păr negru și ochi de un verde intens. Purta ochelari rotunzi cărpăti cu bandă adezivă din abundență, din cauza nemăratelor ocazii în care Dudley îi trăsesese pumni în față. Singurul lucru care-i plăcea lui Harry la înfățișarea lui era cicatricea foarte subțire de pe frunte, de forma unui fulger. O avea de când se știa și primul lucru pe care își amintea că ar fi întrebăt-o pe mătușa Petunia era cum se alesease cu acea cicatrice.

— În accidentul de mașină în care au murit părinții tăi, îi răspunsese ea. Și nu mai pune întrebări.

Nu mai pune întrebări – asta era regula de bază pentru o viață liniștită în familia Dursley.

(J.K. Rowling, Harry Potter)

a) Numește două personaje care apar în text.

b) Alcătuiește enunțuri în care să numești următoarele aspecte referitoare la textul citat:

– ce relație de rudenie există între Harry Potter și familia Dursley;

– de cât timp locuiește Harry la familia Dursley;

– o diferență între Dudley și Harry;

– ce regulă trebuie să respecte Harry în casa familiei Dursley;

– ce îi place lui Harry la înfățișarea lui.

c) Subliniază o secvență din textul dat din care se poate deduce cum este tratat Harry de alți membri ai familiei Dursley.

d) Crezi că te-ai putea împrieteni cu Harry, dacă ai avea ocazia? De ce?

e) Continuă, în 50-60 de cuvinte, enunțul următor:

Dacă aș fi Harry Potter și m-aș trezi într-o dimineață, uitând că în ziua aceea e aniversarea vărului meu,

PE f) Prezintă patru variante de evoluție a personajului Harry Potter, pornind de la informațiile existente și imaginându-ți că au trecut zece ani de la momentul surprins în textul dat.

PE g) Alege un personaj din literatura universală care reprezintă, pentru tine, un model comportamental, apoi completează fișa următoare:

Nume și prenume:

Vârstă:

Statut social / familial / profesional:

Aspect:

Profil psihologic:

Două motive pentru care o / îl consideri un model pentru tine:

PLICUL CU JOCHI

Joc: **Autoportret-puzzle**

Completează spațiile cu pasiunile tale și numele personajelor din lecturile care îți-au plăcut:

Sunt curajos ca , îmi place , Mă joc adesea ca , Aș vrea să devin precum

....., inocent precum , ca și lui , exact cum avea și

Evaluare

Citește cu atenție textele care urmează, apoi rezolvă cerințele:

A. Este primul meu an de facultate. Morrie este mai în vîrstă decât majoritatea profesorilor, iar eu sunt mai Tânăr decât majoritatea studenților, pentru că am terminat liceul un an mai devreme. Ca să compensez faptul că sunt cel mai mic din campus, port pulovere vechi, gri, boxez într-o sală de gimnastică și umblu cu o țigăre neaprinsă în colțul gurii, chiar dacă nu fumez. Conduc o rabilă de Mercury Cougar, cu toate geamurile lăsate și muzica dată la maxim. Îmi caut identitatea în duritate, dar blândețea lui Morrie mă atrage mai mult și, pentru că el nu se uită la mine ca la un puști care vrea să pară mai mult decât este, mă relaxez.

Termin acest prim curs cu el și mă înscriu la următorul. Dă note mari; nu-i pasă prea mult de ele. Se spune că într-un an, în timpul războiului din Vietnam, Morrie le-a dat tuturor băieților câte un 10 ca să le fie amânată înrolarea.

Am început să-i spun lui Morrie „Domnu’ antrenor“, cum obișnuiam să îi spun în liceu antrenorului de atletism.

Lui Morrie i-a plăcut porecla.

— Domnu’ antrenor, spune el. Bine, am să fiu antrenorul tău. Iar tu poți să fi jucătorul meu. Poți să joci toate rolurile frumoase ale vieții pe care eu sunt prea bătrân să le mai joc. [...]

Nu vă pot spune de ce m-a primit cu atâta căldură. Nu eram nici pe departe studentul talentat care îl lăsase în urmă acum săisprezece ani. [...]

Îmi trădasem o mulțime de visuri pentru un salariu mai mare și nu-mi dădusem nicio clipă seama că făceam asta.

Și totuși eram aici, cu Morrie, vorbind cu emoția din anii de facultate, ca și cum fusesem doar plecat într-o vacanță mai lungă.

B. Începem să simțim nevoia unui model în viață încă de la vîrsta de 2 ani, vîrsta conștientizării propriei identități. Tot atunci apar și primele valori, abilități și experiențe care ne influențează dezvoltarea. [...]

În primii ani de viață, nu știm cine suntem și care este rolul nostru în lume. De aceea, încercăm să ne adaptăm la ce se întâmplă în jur, imitând comportamentele pe care le observăm. Astfel, ajungem să avem modele inconștiente care ne ghidează acțiunile și reacțiile. Odată ce creștem, suntem tot mai conștienți de propria persoană, de oamenii și mediul în care ne aflăm și începem să avem o viziune mai clară asupra a ceea ce ne dorim.

Acesta este momentul în care apare nevoia unui model conștient. De cele mai multe ori, acesta apare în viața noastră fără să căutăm în mod intenționat și este direct proporțional cu nivelul de cultură. Dacă până la o anumită vîrstă părinții au fost singurele modele pe care le-am avut și care ne-au insuflat principiile și valorile cu care am crescut, reprezentând astfel baza personalității și a stilului de viață pe care îl vom avea pentru totdeauna, de acum înainte vom descoperi și

- Ai găsit pe cineva cu care să-ți împărtășești viața? m-a întrebă.
- Dai ceva înAPOI comunității din care faci parte?
- Ești împăcat cu tine însuți?
- Încerci să fii un om mai bun?

M-am făstădat, voi am să arăt că mă preocupaseră îndelung astfel de întrebări. Ce mi se întâmplase? Îmi promisesem odinioară că nu voi munci niciodată pentru bani, că mă voi înrola în Forțele de Menținere a Păcii, că voi trăi în locuri frumoase și pline de inspirație.

În loc de toate acestea, locuiam de vreo zece ani în Detroit, lucram în același loc, foloseam aceeași bancă, mergeam la același frizer. Aveam treizeci și șapte de ani, eram mai eficient decât în timpul facultății, legat fiind de computere și modemuri și telefoane mobile. Scriam articole despre atleți bogăți, care, în mare parte, nu dădeau doi bani pe oameni ca mine. Nu mai erau Tânăr pentru cei din anturajul meu, nu mă mai plimbam în pulovere gri cu țigara neaprinsă în colțul gurii. [...]

Zilele mele erau pline, și, totuși, eram în cea mai mare parte a timpului nemulțumit.

(Mitch Albom, *Martii cu Morrie*)

Inițiere (dificultate scăzută)

1. (1p) Transcrie o secvență din textul A în care este caracterizat profesorul Morrie.

2. (2p) Completează enunțurile următoare, folosind informațiile din cele două texte:

- Naratorul din textul A îl numește, la un moment dat, pe Morrie,
- Când îl cunoaște pe Morrie, naratorul este
- Conform textului B, părinții sunt
- După cum rezultă din textul B, în primii ani de viață, personalitatea copilului se formează prin

3. (1p) Prezintă, într-un enunț, ce îl atrage pe naratorul din textul A la profesorul Morrie.

4. (1p) Indică de ce copilul are nevoie de modele, având în vedere textul B.

alte modele, care să ne influențeze evoluția într-un mod pozitiv. [...]

Așadar, rolul modelelor este să ne influențeze dezvoltarea armonioasă. Însă pentru ca acest lucru să se întâmple trebuie să avem o bază solidă, dezvoltată încă din copilărie, care să ne ajute ulterior, și prin tăria de caracter, să discernem binele de rău și să alegem binele.

(Yolanda Crețescu, *De ce avem nevoie de modele?*, <https://psychologies.ro>)

Consolidare (dificultate medie)

5. (1p) Precizează de ce este nemulțumit naratorul din textul A.

6. (1p) Ce rol crezi că are profesorul Morrie în viața naratorului din textul A?

Excelență (dificultate crescută)

7. (2p) Comentează, în 80-100 de cuvinte, mesajul transmis de textul A.

Respect pentru oameni și cărți

Se acordă 1 punct din oficiu.

4-6 puncte	6-8 puncte	8-10 puncte

Mai ai de lucrat!

Cu siguranță poți mai mult!

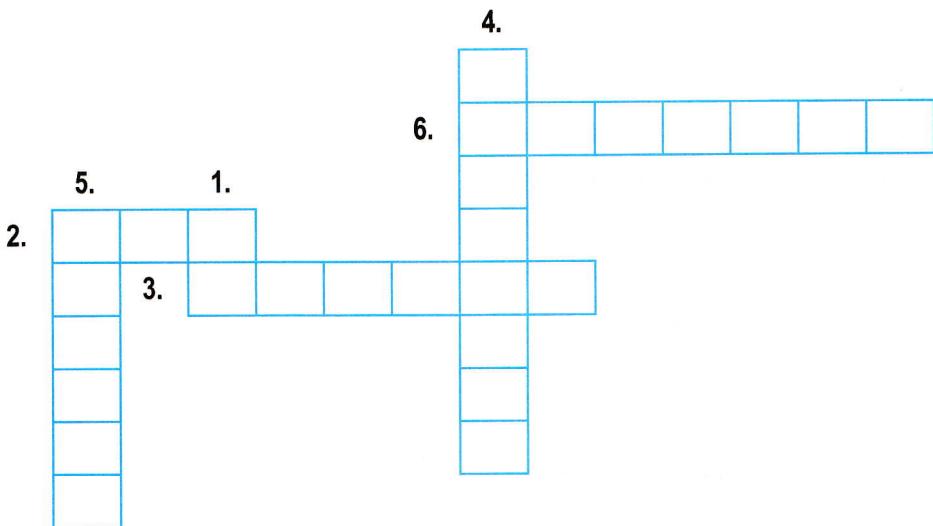
Continuă în același fel!

Relații culturale constructive. Noi și ceilalți. Valori culturale românești în lume

Să ne reamintim!

Completează rebusul următor:

1. Piesă vestimentară specifică portului popular românesc, care a inspirat tabloul lui Henri Matisse, intitulat *La blouse roumaine*.
2. Luna în care se sărbătorește Ziua Românilor de Pretutindeni.
3. Compozitor român, autorul *Rapsodiei române*.
4. Numele sculptorului român care a creat ansamblul sculptural de la Târgu Jiu.
5. Luna în care se sărbătorește Ziua Internațională a Francofoniei.
6. Sinonim pentru cuvântul subliniat în enunțul: *Românii stabilesc legături culturale cu alte popoare.*

Să rezolvăm exerciții, pentru a înțelege mai mult!

I. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

Iunie 2015. O zi minunată de vară. Regele soare și-a trimis căldura toropitoare peste pământ, și-a impus stăpânirea pe cerul albastru. Un decor ideal, care să stârnească bucurie și veselie. O zi în care peste 400, din cei peste câteva mii de români care trăiesc și muntesc în Vancouver, s-au adunat pentru a se bucura împreună de reușitele în viață și tradițiile comune ce ne leagă pe noi întotdeauna, oriunde am fi în lume. De la bebeluși până la oameni cu vîrste foarte înaintate, au venit într-un parc înverzit, chiar de la ora amiazii, până spre miezul nopții, pentru a sărbători românește Ziua lei Românești – prima ediție a Festivalului popular românesc, eveniment inițiat de Consulatul General din Vancouver și organizat împreună cu Romanian Community Center.

Initiațiva Zilei lei Românești a luat naștere pe Facebook. Peste 85.000 de iubitori ai portului popular românesc s-au alăturat acestui demers. Începând cu acest an, și noi, români din Vancouver, ne înscriem pe lista iubitorilor portului românesc autentic și intenționăm să promovăm IA ca brand de țară.

Îa este o piesă de artă, o etapă din istorie și o punte de legătură între generații, dar care a stat ani de zile în lada bunicii. Din lada de zestre a bunicii, a ajuns apoi în dulapul mamei și acolo a rămas cu anii. O mai scotea din vreme-n vreme; se mai uita la ea. Și mai de fiecare dată zicea și lacrima „Uite, cât de minunat cosea bunica ta“. Apoi o așeza la loc. Ca pe o relicvă sfântă. [...] „Duminicile și la toate sărbătorile, țăranul ieșea cu costumul său, lucrat de el și de familia lui, nu atât de frumusețe, ci pentru că la sărbători cerurile se deschid, lumea nevăzută se amestecă în lumea vizibilă, duhurile circulă și cele bune și cele rele.“ (Ioan Sorin Apan).

Din anii copilăriei, țin mine foarte bine serile lungi de iarnă când bunica mea stătea lângă sobă și lucra străie populare, cusături pe etamină, broderii etc. Copil fiind, lucram și eu câte ceva împreună cu bunica, dar fără o coerență anume și vreo finalitate. Acum însă îi mulțumesc, în gând, pentru că m-a învățat cum să țin acul de cusut. Și dacă pentru orice alt obiect vestimentar femeile se adunau pentru a lucra, cântă și povestii, ia se cosea întotdeauna în cea mai mare taină, pentru ca nimeni să nu poată copia modelele și povestea spusă cu ajutorul acului de cusut. Odată creată, ia era supusă permanent modificărilor pentru a corespunde vîrstei sau statutului social al femeii care o purta. Zestre de preț, ea era apoi oferită în dar, din generație în generație, celor dragi, cu urări de iubire, protecție și sănătate. Așa se face că, aici în Tara Arțarului, am adus și eu o amintire de suflet: ia de la bunica. Cu emoție sinceră, ca și când aş fi pătruns într-o lume de care nu mă simteam demnă, am îmbrăcat-o în această zi specială. Parcă miroslul acela de vechi încă purta cu el o viață de om. De necrezut câtă valoare emoțională aduce un cadou sau un lucrușor care, pe lângă faptul că pui mâna, pui mult suflet și, mai mult decât atât, în cusăturile populare adaugi ceva lângă rădăcinile tale. [...]

Români au demonstrat, dacă mai era cazul, că se mândresc cu portul popular, așa că și poartă cu mândrie hainele tradiționale în orice colț al lumii s-ar afla.

Toate acestea au fost adevărate probe de românism autentic. Nici că se putea ceva mai sublim. Ceea ce au făcut organizatorii sunt dovezi de iubire pentru țară, pentru tradiții, pentru neam și pentru frumosul din noi și din prejurul nostru pe care, nu întotdeauna avem ochi să-l cuprindem. Aici să mențione pe domnul Eremia Hapchina, președintele Centrului Comunitar Românesc B.C., care a primit Diploma de Merit pentru activitatea de coagulare a comunității românești, pentru prezervarea valorilor perene ale poporului român – limbă, cultură, civilizație, tradiții, iar doamna Adelina Șuvagău, realizator RomPost TV a primit diploma de onoare pentru toată activitatea ei de a prezenta, la televiziunea locală, momente din viața românilor din Canada.

Am avut onoarea să îi avem prezenți, în această zi festivă, pe domnul Peter Julian, membru în Parlamentul Federal (Ottawa) și domnul Peter Lee, membru în Adunarea Legislativă a Provinciei B.C. care au acceptat cu bunăvoie să fie alături de noi, români „rătăciți“ pe aceste meleaguri.

Cei doi invitați speciali au folosit acest prilej pentru a împărtăși cuvinte de admirare față de parada costumelor naționale, unele aduse de departe din negura vremurilor trecute, de diversitatea spectacolului, de frumusețea muzicii populare românești. După ce au mulțumit pentru invitație, încântați de ospitalitatea noastră, după ce s-au străduit să țină pasul în horă și s-au veselit alături de noi, au rostit și câteva cuvinte de apreciere: „voi români sunteți o comunitate activă, solidă, bine ancorată în realitățile societății canadiene“ [...]

Ingredientele care au contribuit decisiv la succesul evenimentului au fost: portul iilor de către participanți, spectacolul oferit de grupul muzical românesc de copii Cireșarii, de Ansamblul Lache Cercel – Primii Zori, muzica folk românească și, hai s-o recunoaștem, mâncarea gustoasă pregătită românește (peste 1000 de mici fripturi cu talent de domnul Aurel Caraiman și alte fripturi, sarmale și cozonaci ori prăjitură), la care s-a adăugat bine-cunoscuta știință a românilor de a se distra. În plus, atmosfera a fost însuflețită și de alte surpirze, de obiectele de decor tradiționale aduse de invitați și care ne-au ajutat să recreăm pentru o zi un colț de România tradițională.

Iată, dragi cititori, că cele mai frumoase momente din viață sunt acelea care îți bucură inima atunci când le trăiești și îți umezesc ochii de emoție și dor atunci când îți le amintești. [...]

Am creat împreună, începând cu 2015, cea mai frumoasă tradiție din lume născută pe Facebook, un moment unic de inspirație și bucurie colectivă. Sperăm din toată inima că începând cu acest an să ni se alăture și mai mulți oameni, indiferent de etnie, credință sau naționalitate la Sărbătoarea Zilei Iei Românești.

(Dorina Cornelia Aldea, Sărbătoarea iei românești, text preluat de pe site-ul <http://marca-ro.ca>)

Inițiere

1. Completează enunțurile următoare:

- a) Evenimentul menționat în text are loc în localitatea
- b) Inițiativa de organizare a unei zile dedicate iei românești a luat naștere
- c) O structură din text care sugerează atmosfera creată la Vancouver este
- d) Două personalități care au participat la evenimentul prezentat în text sunt
- e) Invitații au adus

2. Subliniază secvența care sugerează sentimentele trăite de autoare în legătură cu ia moștenită.

3. Scrie ce reprezintă ia pentru autoarea textului.

.....
.....
.....

4. Precizează numărul participanților la evenimentul prezentat în text.

5. Menționează de ce ia se cosea *în cea mai mare taină*.

6. Indică un motiv pentru care autoarea se simte recunosătoare.

7. Formulează două idei care se pot desprinde din textul dat.

8. Prezintă scopul în care a fost organizat evenimentul de la Vancouver.

II. Citește cu atenție textul care urmează, apoi rezolvă cerințele:

Încă de la înființarea sa, în 2003, Asociația Elite Art Club UNESCO a desfășurat proiecte de anvergură și înaltă calitate artistică, în vederea promovării valorilor culturale universale în țară și în străinătate. Asociația și-a dirijat eforturile în direcția promovării tinerilor artiști prin organizarea unor ample proiecte culturale de recunoaștere locală și națională. Proiectele muzicale Elite Art Club UNESCO reprezintă un spațiu ce oferă tinerilor artiști posibilitatea de a-și afirma talentul și o oportunitate de a aduce în atenția publicului artiști consacrați.

Festivalul „Classics for Pleasure“ este unul dintre cele mai importante proiecte muzicale ale asociației; un proiect-eveniment de înaltă ținută artistică, conceput în conformitate cu tendințele europene în materie de spectacol, finalizat cu un concert Proms of Delight, realizat după modelul BBC Proms.

Având în vedere importanța crescândă a proiectelor societății civile în dezvoltarea societății actuale, festivalul „Classics for Pleasure“ își propune să dezvolte în România un centru sustenabil profesional în domeniul artistic. Festivalul le oferă tinerilor talentați posibilitatea de a colabora cu personalități de talie internațională din domeniul și posibilitatea de a se face remarcați în fața publicului larg. Totodată, „Classics for Pleasure“ îndeplinește o nevoie stringentă a publicului de a avea acces la o ofertă culturală de standarde profesionale înalte.

Specific, Festivalul „Classics for Pleasure“ își dorește să:

- promoveze România ca nucleu cultural profesionist în domeniul muzical la cele mai înalte standarde, competitiv cu programele culturale din întreaga lume, prin extinderea posibilităților de derulare a unor activități variate din domeniul artistic și cultural;
- atragă și consolideze interesul public pentru cultură, în particular pentru muzica clasică;
- conștientizeze publicul larg cu privire la beneficiile muzicii clasice, în toată diversitatea ei.

Ediția de anul acesta a Festivalului „Classics for Pleasure“, intitulată Festival of Culture, va însemna punerea în scenă a 5 spectacole muzicale inedite. Festivalul este dedicat celebrării a 10 ani de când Sibiu a deținut titlul de Capitală Europeană a Culturii și va acorda o atenție deosebită istoriei milenare a orașului și dezvoltării sale multiculturale.

Proiectul este susținut de Asociația Elite Art Club UNESCO.

(Text adaptat de pe site-ul <http://classicsforpleasure.ro>)

1. Identifică unul dintre obiectivele Asociației Elite Art Club UNESCO.

.....

2. Pornind de la informațiile din textul dat, menționează:

- ce oportunități au tinerii artiști, prin proiectele asociației;

.....

- cum se finalizează festivalul „Classics for Pleasure“;

.....

- un scop urmărit prin organizarea festivalului „Classics for Pleasure“.

.....

3. Cui îi este dedicat festivalul „Classics for Pleasure“ în anul la care se face referire în textul dat?

.....

PE 4. Imaginează-ți că ești reporter la un ziar național și participi la festivalul prezentat. Redactează un articol de 100-150 de cuvinte, în care să prezintă:

- detaliii despre locul în care este organizat festivalul;